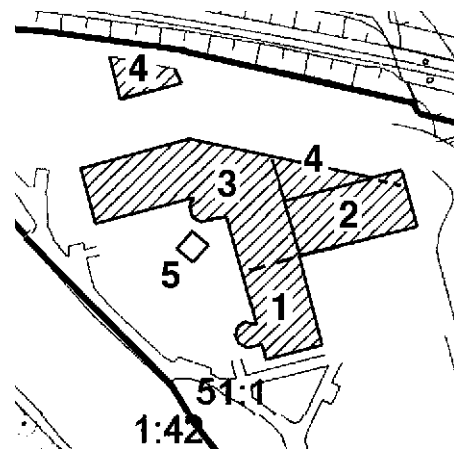

Stadsdel	Svartbäcken yttre	Fastighet	SVARTBÄCKEN 51:1
Kvarter	Heimdal	Adress	Svartbäcksgatan 44
Sammanvägt värde	Varsamhet PBL 3:10	Särskilt värdefull, PBL 3:12	Synnerligen märklig KML 3.kap
Byggn.nr, ritad/byggt år, arkitekt, omb.år		Ursprungl. företag	firma Lars Erik Larsson
1	fabrik 1905 C A Ekholm, ombyggn 1994 Nils Torp	Bransch	beklädnad, skor
2	fabrik omkr 1908 C A Ekholm, omb1994 NilsTorp	Nuv. användning	kontor
3	fabrik 1910-talet C A Ekholm, omb1994 Nils Torp		
4	förråd 1994		
5	2002		

Situationsplan

Skala 1 : 1 500

Från sydväst, vy över Fyrisån. Byggnad nr 1, 3 och 5. Fabrikens äldsta del från omkring 1905 till höger. Den sträckte sig fram till den andra takkupan från höger. Krönet på den södra gaveln var ursprungligen rakt, trappgaveln kom till vid 1994 års ombyggnad. Den vänstra trappgaveln, däremot, fanns med när byggnadsdel 3 uppfördes under 1910-talet. De runda trappornen, krönta med hjälmatak, anspelar troligen på slottstornen.

Miljövärde

Miljövärdet är mycket stort. Byggnaden har ett framträdande läge i stadsbilden; den ses både från gata, gångväg och järnväg. Tomt och omgivande parkeringar saknar allt som skulle kunna påminna om en industrimiljö. De är dock prydliga och välskötta, och som sådana en mycket positiv del av miljön.

		Måttligt	Högt	Mycket högt
Synliga värden:	Arkitektur			
	Byggnadsteknik och material			
	Ursprunglighet			
	Miljövärde - stadsbild			
Dolda värden:	Företagshistoria			
	Branschhistoria			
	Arbetslivshistoria			
	Traditions- och symbolvärde			

Arkitektur

Huskropp 1 från 1905 var en ordinär industribyggnad utan tydliga stilmarkörer, bara det branta taket var tidstypiskt. Del 2 byggdes omkring 1908 och del 3 på 1910-talet, och de fick nationalromantisk prägel: tätspröjsade fönster, branta tak och trappgavlar. De runda trappornen bidrog till en stilriktig ålderdomlig prägel. Kontoret, däremot, som byggdes vid gatan 1911, hade en mera stadsfälig jugendstil.

1969 upphörde fabriken, och 1974 revs kontorshus och skorsten. Byggnaderna användes som skola, däckverkstad m m, och blev med tiden tämligen nedgångna.

1994 års ombyggnad innebar både förändring och bevarande. De större karaktärsdragen blev kvar: putsfasaden, fönsterplaceringen, det branta taket och trappornen. Den äldsta huskroppen fick nu trappgavel, och den sneda gaveln mot gatan, med valmat tak, murades om till samma utseende som den mot ån. Fönstren krymptes, bottenvåningen försågs med franska fönster och en arkad. Taket täcktes med blank slätplåt i band och dekorerades med ultramoderna kupor.

Hanteringen av Hästenhuset är unik i Uppsala. I stället för den vanliga - av snålhet eller okunskap präglade - urvattningen av skönhet och kulturhistoriskt värde, så har här en arkitekt gjort ett medvetet val. Bevarande i stort men omgestaltning av delarna, utfört med hög kvalitet i både formgivning och material.

Från sydost. Båda gavlarna gjordes om 1994. Den högra huskroppen hade valmat tak och ett avskuret hörn. Fasaden kröntes därför av två små trappgavlar. Ombyggnaden innebar att valmningen togs bort, att hörnet rätades ut och att gaveln fick en trappmurning. Den vänstra gavelns raka krön murades om till trappform. Burspråken och de små fönstren på gavlarna är alla från 1994.

Byggnadsteknik och material	Ursprungligheten är låg. Stora delar av de traditionellt putsade fasaderna finns kvar, men det har också gjorts många ommurningar, framför allt vid fönstren och på gavlarna. Taken är täckta med en blank slåtplåt, Alu-zink. Läggningsmekniken - falsad slåtplåt - är traditionell, och den som ursprungligen användes på bygganderna. Plåtformatet (utan tvärfalsar) och den blanka ytan är däremot moderna egenskaper. Alla dörrar är nya, och fönstren består av planglas i aluminiumbågar.
Företagshistoria	1897 kommer Hälsingekomakaren Lars Erik Larsson till Uppsala. Han köper en skoaffär och ett skomakeri som inom kort sysselsätter 33 arbetare. 1899 registreras varumärket Hästen. 1902 köps tomten på Svartbäcksgatan, där fabriken inreds i befintliga hus. 1905 är företaget ett av Sveriges största i branschen. Nya lokaler byggs på tomten 1905-1920 . 1910 sysselsätts ca 200 arbetare och det är då en av de större industrierna i Uppsala. Produktionen utgörs av alla slags skodon, pjäxor och stövlar. 1914 ombildas firman till aktieföretag. Verksamheten expanderar och 1918 är arbetsstyrkan ca 400. 1922 lanseras den populära Systerskon, som har ortopedisk utformning. 1930-40 -talen är mycket framgångsrika år, då man har 350-400 anställda. På 1950 -talet hårdnar konkurrensen från billig import. 1963 ändras företaget namn till Hästens Skofabrik AB. Produktionen är helt inriktad på damskor, och med 200 anställda är man fortfarande ett av de större företagen i branschen. Vid 1960 -talets slut säljs fabriken till ett Umeåföretag. Varumärket Systerskon köps av en norsk fabrik, och överlever därmed. När verksamheten i Uppsala läggs ned 1969 har man ca 165 arbetare.
Branschhistoria	Företagets utveckling är typisk för den svenska beklädnadssektorn. Efter ett halvt sekel av hög kvalitet och expansion, så saknades motståndskraft när modet växlade allt snabbare, kunderna inte längre var lika kvalitetsmedvetna och konkurrensen utgjordes av syntetiska material och import från låglöneländer.
Traditions- och symbolvärde	Varumärket Hästens skor var på sin tid känt över hela landet. Det är fortfarande ett begrepp i Uppsala, och förknippas då med den gamla fabriksbyggnaden. För en del hör huset också ihop med arbetar- och industristaden Uppsala.

Från öster. De fasader som vetter mot järnvägen har inte omgestaltats. Ekonomitrymmen och utrymnings-trappor är förståndigt inplacerade och har hög kvalitet i utformning och material.

